

s mnoha přílohami Kč 70, váz. Kč 90.) — Pilný historik, těžící zejména z bohaté studnice státních archivů, zpřístupněných státním převratem, charakterisuje novou svoji publikaci jako populární knihu o českém roce 1848. Shrnuje jednak to, co zejména po převratě bylo o roce 1848 napsáno, jednak dokresluje některé zjevy vlastním svým archivním badáním. A tak dostává se nám instruktivní pomůcky, umožňující srovnávat dvě veliké revoluce, které bez větších zmatků přinesly v době 70 let do vývoje lidského spoluzítí neporovnatelně více změn, než celá dlouhá století předchozí. Máme tu na mysli právě revoluci z r. 1848 a z r. 1918. Vůči roku 1848 jsme ovšem ve výhodě, spočívající v možnosti odstupu, tak často zdůrazňovaného pro historicky velmi vyličené doby; rok 1918 však za to tím živěji máme ještě v paměti, i když o celé souvislosti jeho teprve postupně se dovídáme. Roubík, vyličiv nejprve správní, hospodářské i myšlenkové předpoklady roku 1848, provádí nás zajímavě všemi událostmi krátkých měsíců svobody a oceňuje, v čem zůstalo již trvalé ovoce této doby. Líčení doprovází řadou původních vyobrazení, zejména cenných politických karikatur. Vynikající úpravou provedlo i nakladatelství významný kulturní čin.

—jkt—

Mahatma Gandhi: Můj život. Vydal C. F. Andrews. Z anglického přeložila Pavla Moudrá. S předmluvou prof. Dra V. Lesného. 8°, 252 stran, Orbis, Praha, 1931. — Nynější doba nevyznačuje se náboženskou a mravní opravdovostí, zejména ne v politice. Převládá názor, že etika nemá nic společného s politikou. Předpokládají se ovšem určité mravní hodnoty u politika, aspoň teoreticky mravní zásady se respektují, ale v celku převládají spíše tendence směřující k mravní shovívavosti než přísnosti. Snad Masaryk je v tom směru ojedinělým zjevem nejen u nás, nýbrž i v Evropě. Zdá se, jako by jeho hluboké mravní i náboženské založení zbavovalo jej pochybností, jeho slova jsou jasná, přesvědčivá a vždy plná moudrosti. Gandhi je také politik a při tom »hledáč pravdy«, jak o sobě říká. Jest úplně prostoupen hlubokým náboženským citem a jeho veškeré úsilí směřuje k mravní dokonalosti. Toto spojení politické činnosti a přímo světeckého života zdá se samo o sobě zázkakem, tím obdivuhodnější je, že toto spojení vytvořilo muže, kterému se snad podaří úžasný úkol sjednotiti a osamostatniti Indii. Jsou to úkoly zdánlivě ryze praktické, ale Gandhi je dovedl posvětit myšlenkou. Snad jediné veliká myšlenka je s to, spojití tolik různých zájmů v Indii a hluboký náboženský cit ovládnouti tak ohromné masy lidstva. Snad jediné mravní převahou, hlubokou vírou ve svá práva a odhodláním ke všem obětem, i k těm, které se nám zdají nesmyslnými, jest možno čeliti ohromné moci anglického imperia. Životopis Gandhiův mnoho vysvětluje, umožňuje porozumění této postavě, která vyrůstá do rozměrů Mohamedových a osvětluje též metody indického boje o samostatnost, z nichž je zřejmo, že praktickému porozumění naprosto není náboženské založení Gandiho na závalu. Naopak jeho politika ukazuje, že si osvojil velmi dobře filosofii západní i ruskou (Tolstojovu), že jich dovede použítí na praktický život lépe než na západě. Má odvalu použítí zbraní naprosto neobvyklých a dovede odhadnouti jejich účinek. Celý svět stůně. Dlužno se učiti všude a od každého. Snad mnoho by dovedla etika zachrániti. Mluví se i u nás o nedostatku náboženského citu a tím i mravní citlivosti, ačkoli jest jasno, že předpoklady pro ně jsou tu skryty pod vrstvou předsudků nahromaděných z proticírkevních aversí, z nichž se vyvinul jakýsi falešný stud z mravnosti. A tu Indie, přes to, že nejen zeměpisně i kulturně tak odlehlá, může býti nám i celému světu poučením. Dr. Lepař.